

Ο Νίκος Βέττας ανατρεχει

Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Page: 1,33

Published at: 19-05-2024

Author: Surface: 387.09 cm² Circulation: 14860

Subjects:

Ο Νίκος Βέττας ανατρεχει στον μισό αιώνα οικονομικής πολιτικής της Μεταπολίτευσης. **Σελ. 33**

Τα 50 χρόνια της οικονομίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ**

Μερικές φορές, μόνο βλέποντας την ανάπτυξη ενός φαινομένου σε βάθος χρόνου ξεκαθαρίζουν τα χαρακτηριστικά του. Τι μπορούμε να μάθουμε παρατηρώντας την ελληνική οικονομία στις τελευταίες πέντε δεκαετίες; Είναι απόλυτα φυσικό πως την προσοχή ακόμη προσελκύει η κρίση από το 2010 και οι πρόσφατες έντονες εξωτερικές διαταραχές. Όμως και η μεγάλη εικόνα έχει τη σημασία της, ιδίως εάν συγκριθεί με αυτήν σε άλλες χώρες. Αυτή δείχνει πως, ενώ έχει υπάρξει σημαντική ανάπτυξη, η πρόοδος της δικής μας οικονομίας κατά τον μισό αιώνα από τη Μεταπολίτευση υστερεί ουσιαστικά από όλες τις άλλες ευρωπαϊκές.

Ο μέσος ρυθμός πραγματικής μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας από την εισοδο στην τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, το 1981, έως σήμερα ήταν μόλις 1%. Συνυπολογίζοντας το διάστημα από το 1974, αυτός ήταν λίγο υψηλότερος, περί το 1,3%. Κατά την εισοδό της στην ΕΟΚ έγινε το δέκατο μέλος της, με σαφώς ανώτερο οικονομικό επίπεδο από την Ιρλανδία που ήταν ήδη μέλος, όπως και την Ισπανία και την Πορτογαλία που έγιναν μέλη λίγο αργότερα.

Εκτοτε υπήρξαν περιοδοί σχετικά γρηγορότερης και βραδύτερης ανάπτυξης. Άλλοτε η ονομαστική μεγέθυνση καλυπτόταν από τον πληθωρισμό, ιδίως στα χρόνια της δραχμής. Άλλοτε η μεγέθυνση συνοδευόταν από διευρυνόμενο εξωτερικό δανεισμό. Και άλλοτε η μεγέθυνση ήταν πιο ευσταθής. Κάποια χρόνια υπήρχε εντονότερη εισροή ευρωπαϊκών πόρων και θετικότερο μεταναστευτικό ισοζύγιο και άλλα όχι. Συνολικά όμως και κατά μέσον όρο η πρόοδος της δικής μας οικονομίας ήταν ασθενέστερη από των άλλων ευρωπαϊκών.

Πολλές οικονομίες, οι πρώην ανατολικές, ανέπτυξαν δυναμική μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και την ενσωμάτωσή τους στον κεντρικό ιστό. Σε αυτές, η σημερινή εικόνα και δυναμική δεν έχει καμία σχέση με την προηγούμενη και οι προοπτικές διαγράφονται ακόμη θετικότερες. Αλλά και όλες οι άλλες οικονομίες, παρά τις προκλήσεις που η καθεμία τους είχε, είχαν δυναμικές περιόδους. Ο τρόπος δεν ήταν ο ίδιος, αλλά είτε εξετάζει κανείς την Ιρλανδία, τις χώρες της Ιβηρικής, τη Φινλανδία, την Κύπρο, είτε κάποια άλλη, αναζητήθηκε

και επιτεύχθηκε ένα πλαίσιο ανάπτυξης που ήταν ισχυρή σε κάποια περίοδο. Μόνο η Ιταλία δεν παρουσιάζει την ίδια δυναμική, ενώ ορισμένες αδυναμίες της μοιάζουν με τις δικές μας, αλλά βρίσκεται βέβαια σε υψηλότερα επίπεδα.

Πόσο πρέπει να μας απασχολούν τέτοιες συγκρίσεις; Πρώτον, ως σημείο αφετηρίας, εάν ο μέσος όρος του ρυθμού μεγέθυνσης τα επόμενα χρόνια δεν είναι υπερδιπλάσιος αυτού των προηγούμενων δεκαετιών, και με δεδομένα το αρνητικό δημογραφικό διάνυσμα και το δημόσιο χρέος, η ελληνική οικονομία δεν θα φτάσει σε κατάσταση ευστάθειας και ευημερίας. Δεύτερον, εάν υποθετικά η δική μας οικονομία μεγεθυνόταν τις τελευταίες δεκαετίες με τον μέσο όρο της Ευρώπης, θα ήταν σήμερα από τις ισχυρότερες παγκοσμίως. Τρίτον, αν η κρίση χρέους και τα προγράμματα που ξεκίνησαν το 2010 είχαν ολοκληρωθεί σε ανάλογους χρόνους με των άλλων οικονομιών της περιφέρειας, προς το 2015, το σημερινό επίπεδο της οικονομίας μας θα ήταν πολύ ανώτερο. Τέταρτον, ενώ συγκρίσεις εύλογα γίνονται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, ως μνη ξεχνάμε πως συνολικά

η Ευρώπη υστερεί πλέον σε σχέση με άλλες περιοχές του πλανήτη που αναπτύσσονται γρηγορότερα.

Φυσικά, η ανάπτυξη μιας οικονομίας σχετίζεται με πολλούς παράγοντες. Ισχυροί ρυθμοί μεγέθυνσης μπορεί να επιτευχθούν όταν υπάρχει άνοδος της παραγωγικότητας, κυρίως με ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών και ενδυνάμωση των θεσμών της οικονομίας. Ενώ, λοιπόν, η παραγωγικότητα αυξάνεται, στις άλλες χώρες η βελτίωση είναι μεγαλύτερη. Παράλληλα, μια οικονομία που ισχυροποιείται, προσφέροντας υψηλότερα εισοδήματα και μειώνοντας τους κινδύνους, γίνεται ελκυστική για ανθρώπους και επενδύσεις από το ευρύτερο περιβάλλον. Αυτή είναι μια δεύτερη διάσταση, που επηρεάζει τους ρυθμούς μεγέθυνσης πολλαπλασιάζοντας την αρχική επίδραση της παραγωγικότητας. Η διατήρηση μιας τέτοιας δυναμικής στα επόμενα χρόνια μπορεί να είναι η βάση για την αντιστροφή της πορείας απόκλισης προς υψηλότερα επίπεδα ευημερίας.

Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.